

N - Dricksvattenanläggningar

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Det här lagstiftningsområdet omfattar kontroll som utförs vid dricksvattenanläggningar.

Regler för dricksvatten finns i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:12) om dricksvatten. Föreskrifterna gäller verksamhetsutövare som i genomsnitt producerar eller tillhandahåller minst 10 m³ dricksvatten per dygn eller försörjer minst 50 personer med dricksvatten. Dricksvatten som tillhandahålls som en del av en kommersiell eller offentlig verksamhet omfattas dock alltid av föreskrifterna.

Regler som gäller åtgärder för att förebygga och avhjälpa skadeverkningar till följd av sabotage eller annan skadegörelse som kan påverka kvaliteten på dricksvatten finns i LIVSFS 2008:13. Föreskrifterna ska tillämpas på vattenverk och distributionsanläggningar

- som producerar respektive tillhandahåller dricksvatten till fler än 2000 personer och
- över vilka en kommun har sådant rättsligt bestämmande inflytande som avses i 3 § i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

N01 - Anmälan om betydande ändringar

När betydande ändringar sker i verksamheten ska myndigheten underrättas, se 11 § Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2022:8) om registrering och godkännande.

N02 - Allmänna hygienregler

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Den som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning ska, när det är nödvändigt för att upprätthålla en tillfredsställande hygien, uppfylla kraven om allmänna hygienregler i 2b § SLVFS 2001:30.

N03 - Faroanalys

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Under denna punkt rapporteras de krav som gäller upprättande av faroanalys enligt 2c § SLVFS 2001:30. Endast faroanalysen ska rapporteras. Övriga HACCP-baserade förfaranden rapporteras under kritiska styrpunkter, rapporteringspunkt N04.

N04 - Kritiska styrpunkter

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Rapportering av övriga bestämmelser i 2c § SLVFS 2001:30 som inte gäller faroanalys samt övriga larm som inte omfattas av 4 § sker i denna punkt.

När det gäller mikrobiologiska säkerhetsbarriärer (3 §) rapporteras här om eventuella säkerhetsbarriärer ingår i verksamhetens HACCP som kritiska styrpunkter. Kontroll av om antalet säkerhetsbarriärer är tillräckliga rapporteras under rapporteringspunkt N06.

Kontroll av övervakning med vissa larm (enligt 4 §) rapporteras separat under rapporteringspunkt N07.

N05 - Råvatten

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Vid beredning av dricksvatten ska särskild hänsyn tas till råvattnets beskaffenhet (enligt 3 §). Kunskap om variationer i råvattnets mikrobiologiska och kemiska kvalitet på kort och lång sikt är en förutsättning för att kunna utforma beredningen i vattenverket. Det är speciellt viktigt att kartlägga de sämsta förhållandena i

råvattnet och se till att beredningen klarar dem.

N06 - Mikrobiologiska säkerhetsbarriärer

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Beredningen ska vara försedd med ett tillräckligt antal mikrobiologiska säkerhetsbarriärer (barriärhöjd) som motverkar förekomst av sjukdomsframkallande bakterier, virus och parasitära protozoer i dricksvattnet (3 §). Där desinfektion ingår i beredning eller distribution ska kontroll ske av att desinfektionen är effektiv.

Under denna punkt rapporteras om antalet mikrobiologiska säkerhetsbarriärer bedöms vara tillräckligt.

N07 - Larm

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Vid vattenverk ska det finnas utrustning som varnar för när fel uppkommer vid pH-justering och desinfektion. Ett larm som utlöses vid förhöjd turbiditet ska finnas om vattenverket använder ytvatten som råvatten och är utrustat med filter för att avskilja turbiditet. Detta enligt 4 § SLVFS 2001:30. Övriga larm som i vattenverkets HACCP bedömts nödvändiga rapporteras under kritiska styrpunkter, rapporteringspunkt N04.

N08 - Distributionsanläggningar

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

En distributionsanläggning ska vara utformad, underhållas och skötas på sådant sätt att dricksvattnet uppfyller kraven i SLVFS 2001:30 när det når användaren (enligt 6 §). Kontroll av planerat underhåll av distributionsnätet ingår under denna punkt.

N09 - Kvalitetskrav

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Den här rapporteringspunkten gäller de kvalitetskrav som framgår av 7-8 §§ SLVFS 2001:30.

Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent och uppfylla gränsvärdena i bilaga 2 avsnitt A och B till SLVFS 2001:30.

N10 - Regelbundna undersökningar

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

De krav på undersökningar som framgår av 9-13b §§ SLVFS 2001:30 avses i denna rapporteringspunkt. Verksamhetsutövaren ska genomföra regelbundna undersökningar av dricksvattnet för att se till att kvalitetskraven i bilaga 2 till föreskrifterna uppfylls. Undersökningarna ska avse minst de parametrar som anges i bilaga 3, avsnitt A och B, om inte kontrollmyndigheten beslutar annat.

Av bilaga 3 framgår omfattning och frekvens av undersökningarna. Förslag till program för regelbundna undersökningar ska ange provtagningspunkter och frekvens för normal och utvidgad undersökning samt upprättas av den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten. Program för regelbundna undersökningar ska fastställas av kontrollmyndigheten. Undersökningar ska genomföras av ett för analyserna ackrediterat laboratorium.

N11 - Utredning vid problem

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Den här rapporteringspunkten gäller de krav på utredning vid dricksvattenanläggningar som framgår av 15 § SLVFS 2001:30.

Om det finns avvikelser från de värden som anges i bilaga 2 till SLVFS 2001:30, eller om dricksvattnet innebär en hälsorisk, ska orsaken till avvikelsen omedelbart utredas av verksamhetsutövaren.

N12 - Åtgärder vid problem

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Den här rapporteringspunkten gäller de krav på åtgärder vid dricksvattenanläggningar som framgår av 16-17 §§ SLVFS 2001:30.

Om det finns avvikelser från gränsvärden i bilaga 2 till SLVFS 2001:30 ska åtgärder vidtas för att komma tillrätta med avvikelserna. Om åtgärder behöver vidtas för att skydda människors hälsa ska kontrollmyndigheten och konsumenterna omedelbart informeras.

N13 - Information om dricksvattenkvalitet till konsumenter

OBS! Slutar gälla 1 januari 2023.

Den som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det genom en distributionsanläggning ska hålla tillräckliga och aktuella uppgifter om den normala kvaliteten på dricksvattnet tillgängliga för konsumenterna. Se 18 § SLVFS 2001:30.

N14 - Åtgärder mot sabotage och annan skadegörelse riktad mot dricksvattenanläggningar

Enligt 4-7 §§ LIVSFS 2008:13 ska den som producerar dricksvatten vidta åtgärder för att säkerställa att obehöriga personer inte kan beredas tillträde till ett vattenverk. Den som tillhandahåller dricksvatten från en distributionsanläggning ska vidta åtgärder för att säkerställa att obehöriga inte får åtkomst till dricksvattnet. System för drift och övervakning av dricksvattenproduktionen och distributionen ska skyddas mot att obehöriga får åtkomst dit. En handlingsplan ska upprättas för hur sabotage och annan skadegörelse riktad mot vattenverk och distributionsanläggningar kan upptäckas och skadeverkningar avhjälpas.

N16 - Kvalitetskrav

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent. Dricksvatten anses vara hälsosamt och rent om det

1. inte innehåller mikroorganismer, parasiter och ämnen i sådant antal eller sådana halter att det utgör en potentiell risk för människors hälsa, och
2. uppfyller de gränsvärden som anges i bilaga 1.

Kontroll av efterlevnad av kraven i 6-7 §§ LIVSFS 2022:12 rapporteras här.

N17 - Allmänna hygienregler

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning eller tank ska uppfylla kraven om allmänna hygienregler i 8 § LIVSFS 2022:12.

N18 - Larm

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Vid anläggningar som i genomsnitt producerar mindre än 10 m³ dricksvatten per dygn, eller försörjer färre än 50 personer med dricksvatten, som en del av en offentlig eller kommersiell verksamhet, ska det finnas utrustning som varnar när fel uppkommer vid pH-justering och desinfektion.

Om vattenverket använder ytvatten som råvatten och är utrustat med filter för att avskilja turbiditet ska det även finnas ett larm som utlöses vid förhöjd turbiditet. Se 9 § LIVSFS 2022:12.

N19 - Faroanalys och kritiska styrpunkter

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

I 11-14 §§ LIVSFS 2022:12 finns regler kring upprättande av faroanalys och HACCP-baserade förfaranden.

N20 - Beredningskemikalier och filtermaterial

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Verksamhetsutövare som producerar dricksvatten ska säkerställa att beredningskemikalier och filtermaterial som kommer i kontakt med dricksvatten inte direkt eller indirekt äventyrar skyddet av människors hälsa, inte har en negativ inverkan på vattnets färg, lukt eller smak, inte oavsiktligt främjar mikrobiell tillväxt och inte förorenar vattnet i högre grad än vad som är nödvändigt för det avsedda syftet. Se 16 § LIVSFS 2022:12.

N21 - Undersökningsprogram

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

De krav på undersökningar som framgår av 17-21 §§ LIVSFS 2022:12 avses i denna rapporteringspunkt. Verksamhetsutövaren ska genomföra regelbundna undersökningar av dricksvattnet för att se till att kvalitetskraven i bilaga 1 till föreskrifterna uppfylls.

N22 - Undersökningar

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Verksamhetsutövare ska följa det undersökningsprogram som kontrollmyndigheten har fastställt. De prov som tagits enligt undersökningsprogrammet ska analyseras på ett laboratorium som är ackrediterat för dessa analysmetoder.

Kontroller utifrån kraven i 22-26 §§ LIVSFS 2022:12 rapporteras här.

N23 - Utredning vid avvikelser

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Den här rapporteringspunkten gäller de krav på utredning som framgår av 28-29 §§ LIVSFS 2022:12.

Om det finns avvikelser från de värden som anges i bilaga 1, eller om dricksvattnet innebär en hälsorisk, ska orsaken till avvikelsen omedelbart utredas av verksamhetsutövaren.

N24 - Åtgärder vid avvikelser

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Den här rapporteringspunkten gäller de krav på åtgärder som framgår av 28-30 §§ LIVSFS 2022:12.

Om det finns avvikelser från gränsvärden i bilaga 1, eller om dricksvattnet innebär en hälsorisk, ska åtgärder vidtas för att komma tillrätta med avvikelserna. Om åtgärder behöver vidtas för att skydda människors hälsa ska kontrollmyndigheten och konsumenterna omedelbart informeras.

N25 - Information

OBS! Börjar gälla 1 januari 2023.

Verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning ska omedelbart informera konsumenterna och ge dem de råd som är nödvändiga, när användningen av dricksvattnet begränsas eller andra åtgärder vidtas för att skydda människors hälsa.

Kontroll utifrån 32 § LIVSFS 2022:12 rapporteras här.

N99 - Övrigt

Här kan följande kontroller vara aktuella för att bestämmelserna i LIVSFS 2022:12 uppfylls:

- Beskrivning av försörjningssystemet, 10 §.
- Meddela fastighetsägare och kontrollmyndighet, 31 §.

Senast uppdaterad 5 april 2023 Ansvarig grupp SV_KL

192.121.81.12